

DE VOORSPELLING IS DAT IN 2030 TWEEDERDE VAN DE WERELDBEVOLKING IN STEDEN ZAL LEVEN. WORDEN ONZE STEDEN ALS GEVOLG VAN DEZE TREND STEEDS MINDER GESCHIKT VOOR KINDEREN? KINDEREN HEBBEN BEHOEFTE AAN BEWEGING. OM VRIJ TE KUNNEN BEWEGEN HEBBEN KINDEREN VEILIGE STRATEN, PLEINEN EN GROEN NODIG. EN OMGEKEERD HEEFT DE OPENBARE RUIMTE DE KINDEREN NODIG: OPENBARE RUIMTE ZONDER KINDEREN LEEFT NIET.

KINDVRIENDELIJKE RUIMTES IN OVERVOLLE STEDEN: HOE PAK JE DAT AAN?

SPEELNETWERK STOKKASSEL.

Geementes erkennen steeds vaker het belang van een kindvriendelijke buitenruimte, ook om gezondheidsproblemen op latere leeftijd, zoals overgewicht, te voorkomen. Daarnaast realiseren overheden zich dat groen en natuur een belangrijke bijdrage leveren aan een goede gezondheid en ontwikkeling van kinderen. Het creëren van een kindvriendelijke wijk of buurt gaat verder dan de inrichting van speelplekken. Samenwerkend onder de naam Speelwijk hebben wij hiervoor een aanpak ontwikkeld. Daarin staat de participatie van kinderen en bewoners centraal.

BELEVINGSWERELD VAN KINDEREN

Het startpunt van de aanpak van Speelwijk is dat elke wijk of buurt al plekken kent waar kinderen graag naartoe gaan. Die plekken kunnen formeel zijn, zoals speeltuinen of skateparken, of informeel, zoals een braakliggend veldje of een sloot. Wat Speelwijk in kaart wil brengen, is hoe kinderen zich naar deze plekken begeven. Welke routes kiezen ze door de wijk? Waarop oriënteren ze zich? Wat komen ze onderweg tegen? Hoe spelen ze onderweg?

De aanpak begint vaak bij de basisschool of – scholen in de wijk. Belangrijk is dat de schoolleiding het belang erkent van een goede verbinding tussen school en wijk. De school is dan het platform voor de communicatie met de buurt over het project. Kinderen die vanuit de school betrokken zijn bij het project spelen daarin de rol van ambassadeur. Speelwijk vraagt de kinderen om aan te geven waar zij wonen, waar zij mogen spelen en waar niet. Kortom: wat hun actieradius is. De kinderen en Speelwijk lopen samen de route van school naar huis. Onderweg wordt een spel met rode en groene vlaggen gebruikt om inzicht te krijgen in hoe de kinderen de openbare ruimte in hun wijk ervaren. In welke bomen klimmen ze? Welk straatje vermijden ze? Het inzicht dat de kinderen hebben gegeven over de wijk wordt tijdens een bewonersbijeenkomst gepre-

senteerd en aangevuld door andere wijkbewoners. Speelwijk vraagt in die bijeenkomst aan alle wijkbewoners om concrete ideeën aan te dragen voor een kindvriendelijke wijk en betreft daardoor ook de bewoners die spelende kinderen niet altijd als positief ervaren.

VEILIG BEWEGEN IN STEDEN

Het doel van Speelwijk is om spelen en bewegen bij elkaar te brengen door inzicht te geven over de bewegingen van kinderen in steden. Juist in stadswijken waar weinig ruimte is, kan dit door aantrekkelijk routes en informele speelplekken te creëren op stoepen of in groenstroken. Daarnaast is een verbeterde zichtbaarheid van deze routes van belang. Niet alleen om automobilisten te attenderen op de aanwezigheid van kinderen en zo de verkeersveiligheid te vergroten, maar ook als een routekaart naar de speelvoorzieningen in de wijk voor de ouders en kinderen die deze plekken nog niet kennen. Volg de vlaggetjes en wie weet waar je uitkomt!

SPEELWIJKEN ZIJN MAATWERK

In elke wijk wil Speelwijk zoveel mogelijk aansluiten op de cultuur, de voorzieningen, de stedenbouwkundige opzet van de wijk en de landschappelijke kenmerken. Het samengaan van het sociale en het fysieke aspect heeft in een aantal gevallen geleid tot een gecombineerd opdrachtgeverschap van verschillende afdelingen binnen de gemeentes (jeugd en welzijn, kindwerk, ingenieursbureau). Dit betekent maatwerk in ontwerp en proces.

Maatwerk betekent ook dat de uitkomst niet van tevoren vaststaat. Pas na het onderzoek dat samen met de kinderen en de wijkbewoners wordt doorlopen, volgen keuzes voor locaties en een concept. Kinderen blijven bij de uitwerking betrokken: bij de ontwerpkeuzes, de communicatie met de buurt en, als het kan, ook bij de uitvoering.

SPEELNETWERK IN TILBURG

In Tilburg heeft Speelwijk in opdracht van de gemeente en Jantje Beton de wijk Stokkasselt kindvriendelijker gemaakt met een speelnetwerk. Uit rondwandelingen en gesprekken met de kinderen van drie basisscholen in Stokkasselt, bleek dat veel kinderen grote delen van de wijk niet kenden of er niet kwamen. Speelwijk formuleerde hieruit de opgave om de kinderen op een prikkelende manier te ‘verleiden’ om zich meer door

de wijk te bewegen. Dit heeft geresulteerd in een speelnetwerk dat past bij de stempelstructuur van de wijk. Op parkeerplaatsen temidden van de laagbouw, die belangrijke kruispunten in de wijk vormen, zijn speelaanleidingen met een oriëntatiefunctie gerealiseerd. Langs de paden zijn routemarkeringen aangebracht en de grasvelden voor de hoogbouw, die de randen van de wijk zijn, hebben een spel- en ontmoetingsfunctie gekregen.

SPEELZONES IN DEN HAAG

In het regentessekwartier in Den Haag is weinig speelruimte en de ruimte die er is, is moeilijk te vinden. Aan de hand van de bevindingen uit de rondwandeling met de kinderen en uit de gesprekken met de beheerders en opbouwwerkers heeft Speelwijk het concept van speelzones ontwikkeld. Dat zijn zones die als rode lopers aangeven waar de bestaande speelplekken zich bevinden. De speelzones, waaronder een doolhofstoep en een 60 meter lange renbaan met een muurschildering, zorgen voor een grotere zichtbaarheid van de speelmogelijkheden in de wijk. Ze nodigen in eerste instantie uit tot kort gebruik, als het ware in het voorbijgaan, maar ze bieden ook de mogelijkheid voor een langer verblijf en een eigen, creatieve invulling van het spel.

TOT SLOT

Speelwijk kijkt door de ogen van kinderen naar wijken en houdt ook de andere burgers in het oog. Een kindvriendelijke ruimte betekent niet dat er een aparte kinderstad wordt gemaakt, maar wel dat ook in drukke en vaak door autoverkeer gedomineerde stadswijken en – straten, buitenspeelplekken aantrekkelijk blijft.

MARJAN KETNER

MARJAN VERBOEKET